

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Peregrinus terræ. Fascicvlvs Myrrhæ Siue Considerationes Variæ Super
Plagas Et Vulnera Christi D.N. Itinerarium. Seraphinus. Civis coeli

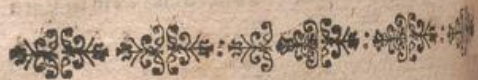
Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

Paradisus Theatrum Virtutum. Gradus 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49469](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49469)

Et cū anima videt Divinam Essentiam, eadem videbit quoque sensus internus; sed juxta capacitatem suam, puta, modo corporali & imaginario. Præterea videt & Elucid. Angelos oculis corporalibus, quia in corporibus sumptis aëreis comparebunt.

PARADISUS

Theatrum Virtutum.

XLI.

*Theatrum virtutum exemplarium
in Deo.*

Beatissimus videt in Deo: primò, quod Divina virtus in seipsa, & per essentiam. *S. Dionys.* & non habens virtutem: est virtus in se, & virtutem superadditam. Secundò, est omnis virtus, & propriè dicitur perfectio, veluti charitas: non tamen dicitur imperfectio, veluti temperantia. Tertio, quemadmodum ipsamet cognitio est omnia in Deo; ita ipsamet volitio Divina est virtus in Deo. Quarto, videt insuper Beatus, per ratione ultra creaturarum ideas datur quoque ideas virtutum, dictæ virtutes exemplares. Quia Divina voluntas in hoc genere prima, perfectissima, & excellentissima est: ergò cunctas in se comprehendere debet perfectiones ad voluntatem perfectas, veluti sunt virtutes: & quidem modo perfectissimo & eminentissimo, nempe, per essentiam.

XLII.

*Theatrum virtutum, cum summa eminentia
in Deo.*

Videt Beatus in Deo quatuor virtutes Cardinales
perfectissimas & eminentissimas. *Prudentia est ipsa S. Th. l. cit.*
Prima mens. Temperantia conformitas ad seipsum.
Castitudo ipsa Dei immutabilitas. Iustitia observatio legis
terna in suis operationibus. Et in harum imitatione
constat, ait D. Augustinus, nostra consistit sanctitas: S. Aug. li. i.
quae ad hominem pertinet, ut ad Divina se trahat, de meribus
sanctum potest, uti etiam docuit Aristoteles: & si se- Eccl. 2. 6.
amur Deum, bene vivimus: si autem assequimur, non
sanctum bene; sed etiam bene vivimus.

XLIII.

*Theatrum virtutum heroicarum in
Beatis.*

Secundo loco, post virtutes exemplares Dei, recen-
tur heroicæ Beatorum virtutes, dictæ, *purgati animi, S. Th. l. cit.*
quæ sunt virtutes assequentium Divinam similitudinem
perstante Gloria. Ex quibus Prudentia sola Divina
imitatur: Temperantia terrenas cupiditates nescit:
Castitudo passiones ignorat, & in edomandis passionibus
seipsum occupatur, imò tali modo eas habet sibi subjectas,
quas amplius non sentiat. Iustitia cum Divina mente
perpetuo sociatur, eam scilicet imitando. Et hæc
virtutes, inquit S. Thomas, sunt Beatorum, vel ali-
quarum in hac vitâ perfectissimorum.

XLIV.

*Theatrum virtutum possessorum in hac
vita.*

Omnes virtutes morales, sive sint infusæ, sive ac-
quisitæ

quisitæ remanent in alterâ vitâ. Unde Justitia in voluntate Prudentia in intellectu, Temperantia & fortitudo in appetitu concupiscibili & irascibili remanent verum de hac ultimâ solâ id intelligitur, quando unita fuerit corpori glorioso. Et sicut refolentur idem appetitus sensitivus, ita eadem reproducentur virtutes in eodem appetitu. Suntque necessariz virtutes statui glorioso, ut connaturaliter & per se intrinsecum rationi subiciantur passiones cum tranquillitate & pace, & sine ulla repugantia & turbatione.

XLV.

Theatrum virtutum Theologicarum.

Nulla harum virtutum remanet aut conferretur alterâ vitâ, solam si excipias Charitatem; hæc naturâ suâ nullam dicit imperfectionem, vel non de non habitis; at charitas neutrum dicit esse. Unde in statu imperfecto præsentis vitæ est de non habitis, & de non habitis, amat res non visas & nondum factas: & in statu futuro & perfecto Gloriæ, est de de habitis, etenim amat Beatus id, quod videt & possidet. Quapropter Charitas remanet in Beato, non Fides & Spes.

XLVI.

Theatrum virtutum variis modis accipiendarum à Beatis.

Omnes ad præmium, aliqua cum præmio, alia ipsum præmium. Cunctæ remanent in Beato quæ sunt ad præmium Gloriæ, etiam Fides ipsa aliqua sunt ad præmium, quia sunt causa præmii, sed cum eodem præmio, quia ei non repugnant, virtutes Cardinales; aliæ denique non tantum sunt præmium & cum præmio, sed sunt ipsummet præmium, veluti Charitas. Unde colligitur Charitas

excellentiſſimam virtutem : quia ſimul cum viſione
eſt ipſa eſſentialis Beatitude Beati, quod aliis vir-
tutibus haud competit.

XLVII.

*Theatrum virtutum unitarum in
Beatis.*

Cunctæ Beati actiones, ſecundum S. Bonaven-
taram, ſimul ſunt fortes, & juſta & prudentes, &
temperata. Fortes, quia ſine timore : juſta, quia
ſine obliquitate : prudentes, quia ſine errore : &
temperata quia abſque concupiſcentiâ. Siquidem in
Beato non ſolum reperitur virtutum eſſentia ; verum
etiam quodammodo perfectus ſtatus, ratione cujus,
ſicut Angelicum, aliam virtutum requiritur unio &
conſectio. S. Tho. 3. p. 1.
q. 63.

XLVIII.

*Theatrum virtutum cum donis Spiritus
ſancti.*

Quemadmodum in foeliciffimo illo ſtatu erunt vir-
tutes morales ad ſequendum dictamen rationis, & ſunt
ſicut lumen, quo docemur bene operari ; ita quoque S. Th. q. 68.
a. 6.
ad idem aderunt dona Spiritus ſancti ad ſequendam mo-
tionem Spiritus ſancti, qua præcipua erit in Patria,
quando Deus erit omnia in omnibus. Præterea, actus
hæc, prout ſunt in Patria, omnem excludunt
imperfectionem, ſuntque longè perfectiores eminen-
tioresque actibus illis, qui exercentur in vitâ : ſiqui-
dem in hac vita brevi illorum ſatiatur haufu : S. Ambroſ.
at in futurâ vitâ inaudante flumine, tor-
tentemque nunquam defi-
cientem.

*Theatrum virtutum cum dono sancti
Timoris.*

Tametsi in beata illa vita, ubi non nisi viget Charitas & amor, non videatur esse admittendus aliquis Timor, nihilominus in Beatis vera datur virtus Timoris, & dicitur Timor filialis & reverentialis. Siquidem Timor non timet pœnam, sed culpam; & hic Timor causat aut confert eis afflictionem aliquam, non vitandam, sed vitandam, ut possibilibus naturæ, quæ in cœlo non mutatur, tamen non ut possibilem faciat, sed potè cuiusvis culpæ incapaci. Quapropter non est sollicitudine infirmis atus; sed cum tranquillitate est, ne quicquam anxiosus hæret aut timidus propter infirmitatem naturæ; sed tranquillus & securus est propter possessionem perfectæ Charitatis.

S. Tho. 2. 2.
q. 19. a. 10.

L.

*Theatrum virtutum cum Timore ad
rationis.*

Alius adhuc inest Timor Beatis, vel ut melius dicitur, alius quidam ejusdem Timoris actus: quo admirantur infinitam Dei magnitudinem, & dum infinitam seipsum & Deum agnoscunt distantiam, humiliter timent, nec ei se æquiparare audent. Unde in cognitione recognoscunt se à Deo separatos, & distantiam quandam infinitam, non per defectum potentis, sed æqualitatis. De hoc Timore loquebatur quando dicebat: *Columna cæli contremiscent, & pavent ad nutum ejus. Non pavore pœnalis, sed pavore admirationis.* Subjungit D. Angelus per columnas cæli intelligens Beatos, imò ipsos etiam Seraphinos.

Job 6. 6.
S. Thom.

LI.

Theatrum virtutum, in adoratione & cultu Dei.

Beati in cœlis in omnibus suis actionibus perfectissimos & gloriosissimos exercent virtutum actus; atque regis in particulari in cultu, quem exhibent Deo: quemadmodum vidit S. Joannes in Apocalypsi. *Proci. Apoc. 6. 4.* adorabant, adorabant, mittebant coronas suas ante Thronum. Primum verbum profundissimam explicat reverentiam, quâ Sancti se humiliant, & quasi annihilant ante Deum: secundum significat actum aliquem attentis charitatis, quo amant & recognoscunt Deum, quoquâ primum principium & ultimum omnium rerum finem: tertium & ultimum repræsentat totalem Beatorum gratitudinem, eo ipso, quo Deo tanquam principio & causæ victoriarum suarum suas attribuunt & referunt coronas.

LII.

Theatrum virtutum perfectissimarum in intensione.

Ea est Beatorum in cœlis proprietas, utpotè statui virtutinis debita & connaturalis, ut perfectissime operentur virtutum actus. Quia, juxta Theologorum doctrinam, quandò habitus virtutis non impeditur, neque ab habitu vitioso contrario, neque passionibus, neque ab intrinsicis inimici tentationibus, semper operatur intense, & secundùm totam suam virtutem, videlicet, quantum potest: aded, ut si habitus virtutis habeat gradus intensiōis, totidem habebit actus. Eodem habitu virtuosus, quibus Sancti in cœlis præditi sunt, veluti ab omni contrario impedimento liberi operantur intense, secundum totalem, quam in seipsis habent, perfectionem.

LIII.

*Theatrum virtutum continuarum, & sui
intermissione.*

Ad perfectionem beatificarum virtutum spectat
semper sint in actuali perfectione, non in ad
duntaxat, verum etiam in actu secundo. Cuius
actus virtutis consistat in operatione interna voluntatis
oportet, hæc in Beato constituta sit in statu perfecti
cum actuali usu & exercitio virtutis interne. Et
admodum Deus in simplicissimo voluntatis actu
nenter continet actuale cuiuslibet virtutis exercitium
ita eandem perfectionem Beatus in se imitari debet
distinctis actibus. Unde semper & in actu habet
amorem virtutum, Humilitatis, Obedientiæ,
tatis, aliarumque virtutum, quæ in statu imperfecto
dicuntur imperfectionem.

LIV.

*Theatrum virtutum gloriosissimarum
origine.*

*Henric. de
Gand.*

Idem Auth.

Quia virtutes infusæ Beatis sunt sequela Gloriæ
sicut status Gratiæ consummatæ in Sanctis est perfectio
statu Gratiæ, quâ condecoratur Justus in terra, ita
tutes illæ hisce longè sunt perfectiores. Et ratio
quia Gratia habitualis animæ non solum consummatur
in cælo, sed etiam crescit, secundum aliquos, non
pria entitate & intensione. Et idem dicendum est
virtutibus, quia ei veluti potentie propria
proportionari & conformari debent. Ergo si
est Gratia, gloriosæ pariter erunt virtutes. Et
tunc erit in gradu perfectiori, ac erit in
perfectiores quoque erunt
virtutes.

LX.

*Theatrum virtutum cum donis Spiritus
Sancti.*

Fructus Spiritus Sancti sunt actus virtutum, qui fiunt
mediantibus donis Spiritus Sancti. Sicut enim fru-
ctus materialis is est, qui procedit ab arbore, & habet *S. Thome*]
rationem ultimi & delectabilis; ita operatio virtuosa
procedit ab habitu virtutis, & est conveniens operanti
delectabilis, ultimusque finis habitus. Et hi fructus
excellentissimo modo reperiuntur in Beatis, licet non
omnes enumerentur ab Apostolo: qui sicut distinguuntur *S. Paul. ad*
tres ordines virtutum: naturalium, gratuitarum & *Gal. 5.*
gloriosarum, & hæ ultimæ sunt perfectiores secundis,
& secundæ perfectiores primis; ita fructus Gloriæ
multo excellentiores sunt fructibus virtutum moralium
& Gratiæ, Quapropter operationes ipsius Iusti in viâ,
quo prout procedunt à Spiritu Sancto in nobis dicuntur
fructus, nihilominus in quantum ordinantur ad finem *S. Tho. 1. 2.*
viti æternæ, magis habent rationem floris: unde dicitur: *q. 76.*
Flores mei fructus honoris & honestatis: Sunt flores è
quibus pullulabunt fructus Gloriæ. Ac propterea dicit
Spiritus Sanctus in persona alicujus animæ in Gratiâ
constitutæ: *flores mei sunt flores honoris & gloriæ*
comptitæ in cælo.

LVI.

*Theatrum virtutum cum perfectione
Beatitudinis.*

Quemadmodum fructus Spiritus Sancti non consi-
stunt in habitu, sed in actibus virtutum; ita quoque *S. Th. 1. cit.*
beatitudo: & tam illi, quàm ista actualiter est in Beato, *Matt. 5. 5.*
additque insuper beatitudo perfectionem & excellen-
tiam actus. Quocirca in Patriâ cuncti virtutum actus
sunt simul fructus & beatitudo: quia omnes habent ra-
tionem ultimi & delectabilis, uti & perfecti ac excellentis:
F 4 & super

& super omnia in Paradiso & fructus & beatitudinis
 actus Divinæ fruitionis, præmium essentiale boni.
 Propterea docet Albertus, perfectionem virtutum consistere
 in unione donorum, fructuum, & beatitudinis
 uti est in Beato.

Alb. Mag.

LVII.

*Theatrum virtutum, quæ Beatum reddit
 impeccabilem.*

Beatus est impeccabilis, non tantum quia potest
 peccare, veluti poterat Adamus in justitia originali
 huc constitutus; verum etiam quia non potest peccare
 unde excluditur & potentia & actus peccandi. Quod
 ob causam sicut Christus non poterat peccare propter
 gratiam unionis: ita Beatus non potest peccare propter
 gratiam consummatam Gloriæ. Neque hoc est defectus
 perfectioni libertatis: quia *impeccabilitas non est
 libertatem, sed defectum libertatis*, qui cum ea
 committi potest; potest enim ad hoc vel illud
 num, licet non ad malum. Præterea peccant homines
 quia volunt & appetunt, quod non habent, vel
 Divinæ conformant voluntati, & quoniam non
 sciunt Deum tanquam ultimum finem in operatione
 suis; at Beatus omnia habet in Deo, Deique
 voluntatem, veluti primam regulam, eamque
 tanquam ultimum finem, unde nec potest peccare.

S. Tho. 4.
 cont. Gent.
 c. 93.

LVIII.

*Theatrum virtutum, quæ quietum reddit
 Beatorum desiderium.*

Proprium hominis desiderium est, ut tota anima
 secundum rationem disponatur, quod est vivere secundum
 virtutem. Hoc desiderium perfecte expletur
 biturque in Beato, quia ratio erit in jure
 Divino lumine illustrata, ne à recto disjuncta

Contra
 Sent. c. 63.

quemadmodum desiderium sciendi in Beato exple-
tur in cognitione adaequata vero; ita quoque deside-
rium virtutis satiabitur in ratione confirmata in bono:
ratio mediante & suffragante virtute ac lumine Di-
vino immobilis & immutabilis erit in bono, quod ad
summam etiam perfectionem. Et hoc est, quod do-
cet S. Thomas, virtutes fore conservandas, quan-
tum ad ordinem rationis; at non quantum ad refre-
sationem passionum, quarum nullae inordinatae erunt
in caelis.

LIX.

*Theatrum virtutum purissimarum in
intentione.*

sicut fabrica columnis, columna autem basibus ful-
centur: ita vita nostra virtutibus, virtutes vero in-
intentione subsistunt. q. d. ad eundem modum in
edificio spirituali bona vita fundatur in virtutibus, &
in recta ac pura intentione. Hoc idem, & quidem
in eminentissimo gradu verificatur de sanctitate Beati:
constitit in unione omnium virtutum, cum puris-
sima quadam & Deifica intentione solius gloriae & com-
munitatis Dei.

LX.

*Theatrum virtutum, cum innocentia &
iustitia originali.*

Tres habebat effectus iustitia originalis in Adamo:
subjectionem rationis ad Deum, subjectionem sensus ad ra-
tionem, & subjectionem corporis ad animam. Et hi tres
effectus multo excellentiores reperiuntur in Beato,
quam in Adamo: quia pars superior unitur Deo per
caritatem consummatam & per lumen Gloriz: pars in-
ferior unitur superiori per virtutes in statu suo perfectis-
simas, & corpus unitur anime per dotem impassibilitatis.

F 5

Unde

Unde corpus Adami erat incorruptibile & impassibile
solum ab extrinseco, & ut loquitur S. Thomas, ex
parte cause efficientis, per respectum & ordinem ad cau-
sam suam, quæ est protectio Dei: corpus vero bonum
est immortale & impassibile ab intrinseco, hoc est per
forma illi inhaerentis, & totaliter à corruptione preser-
vati: per respectum ad formam suam intrinsecam, quæ
est dos impassibilitatis.

PARADISUS

Corpus gloriosum.

LXI.

Corpus gloriosum in sua dote.

Quemadmodum anima suis instructa est dote
quales sunt: visio, comprehensio, fructus; ita corpus
sortitur dotes suas, ut sunt: impassibilitas, equi-
libritas, subtilitas, claritas. Unde Tertullianus carnem
stram resuscitaram appellat carnem Angelicam.
Caro nostra in cælo reformata erit & Angelica
propter similitudinem, quam habebit cum Spiritu
Angelis, non quidem quò ad substantiam (quo-
modo corpus nostrum etiam resuscitatum erit materiale,
porale & palpabile, veluti erat Corpus Christi
Resurrectionem suam) sed quò ad virtutem
proprietatem, quia instar Spiritus erat
impassibile, clarum, subtile
& agile.

*Tertull. li.
de resurr.
c. 26.*